

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

(HARMADIK ÉVI FOLYAM)

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetheti minden cs. k. postahivatalnál, e lapok kiadó hivatalához címzett levelekben. Ára évenként 3, félévre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyháztúrában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

147 eln. sz.

Hirdetvénye

az erdélyi cs. k. földterhermentesítési országos bizottmányának és a földterhermentesítési pénzalapigazgatóságnak.

Azon tapasztalás alapján, miszerint az urbérjogositott egykori földesurak, és különösen azok képviselőinek, és ügynökeinek a kiadó-hivatalban, és tilalom ellenére a földszámlát, mint szintén a cs. k. álladalmi számvéveségi vizsgálati osztály hivatalos szobáiban személyes megjelenése az urbérkárptólás kitudásának legfelsőbb helyről rendelt minél gyorsabb véghezvitelét nagy mértékben hátráltatja, az ügyel rendszeres folyamat gátolja, sőt még tévedéseket, és hibákat is okozhat: szükségesnek találok, oly czélból, hogy egyfelől ezen nehézségek elhárításának, másfelől főleg a távolabb lakó felek az itteni hivatalos ügymenettel és ügykezeléssel megismerkedjenek, és óvatosságot kiadásoktól, milyenek például azok, a miket egy hosszabb czél nélküli Szébenben mulatás von maga után, a következőket köztudomásra juttatni:

1. Az országos bizottmánynál 8 évi urbéri előleg vagy kamathátraléknak (a kárpótlási határozat vétele után) utalványozása iránt beadott és nehézségmentnek talált minden egyes folyamodványra az illető fél az országos bizottmány részéről egy oly tartalom külön értesítést kap, miszerint a cs. k. földterhermentesítési pénztárnak egy utal megrendeltetett, hogy a jogosított félnek, a megkívántató számadási okiratok (nyugta, külön-hatalmazás) előmutatására az illető előleg- vagy kamat összegeket fizesse ki.

2. A kárpótlási tőke-összegeknek a cs. k. földterhermentesítési pénzalap-igazgatóság részéről utalványozása nem a felek külön folyamodványára, hanem hivatalból történik, még pedig esetről-esetre, az 1856 január 1-sejéről nyílt parancs (B. T. L. 7. sz.) szabálya szerinti utalási eljárás eredményeinek a törvényszékek által ide megjelentése alapján.

Minden a törvényszék részéről utalt tőke-kárpótlási összegek utalványozása megtörténtéről mind az egykori földesurak mind valamennyi egyes érdekelt egy külön oly tartalmu értesítést kap, miszerint a cs. k. pénzalap-tárnak az illető összegek kifizetése megtagadott.

3. Az 1. és 2. alatt említett értesítvények a cs. k. postahivatalok útján ajánlott iratokban jutnak a felekhez.

4. Ezen ügymenet tekintetében tehát várják el minden felek a már megtörtént fizetési utalványozás iránti ezen külön értesítvények

vételét, és csak annakutána intézzék a pénz kivételére szükséges lépéseiket. Nagy-Szeben, február 7, 1858. Lebzeltern.

PELDÁNY-GAZDASÁG.

Közelebről megígértük ezen ügy körüli nézetünket kifejtteni. Girókuti ur lapunk közelebbi cikkében egy ügyes kezekkel irt levelet mulatott fel, melyben valamely birtoknak a gazdasági-egylet által leendő kibérleése, s azon egy minta-gazdaság felállítását indítványoztatik. Mintegy tíz hónap előtt ehhez hasonló indítványt tett lapunkban m. gróf Kálnoki Dénes ur*, ajánlván kibérleendő helyiségül a Kis-Kuküllő mentin, a székelység kebelében fekvő, s egy ily czélra igenis alkalmas helyiséget: Gyaklakutát. — A nemes gróf indítványát lelkes áldozattal is támogatta, felajánlván e czélra ezer ezüst rfrintot.

Legközelebről a következő levél intéztetett szerkesztőségünkhez:

„Tisztelt szerk. ur! Az erdélyi földbirtokos osztály sok leendőnek legfőbbike, gondolatom szerint: egy gazdasági-iskola felállítása. E czélra mindenekelőtt pénz kell. Hogy aztán miképp s hová: Makfalvára vagy Gyaklakutára állítsassék fel az? erről gondoskodjék a gazdasági-egylet. A hogyan és mikéntől nem szólok, csak a pénztől röviden ennyit:

1. En Kiss József felajánlok 100 ezüst rfrt.
2. Székely István 100 rfrt.
3. Zöld János gazdaszist 100 rfrt.
4. Benkő Gergely 100 rfrt.

És így összesen együtt felajánlunk négyszáz ezüst rnsforintot.

Felcsillom tisztelettel a K. K. szerkesztőjét, legyen szives e tárgyban felszólalni, mindenesetre megjegyezve, hogy 100 pfrintnál kevesebbet ajánlani ne lehessen. Csak egy ezer alapító tag kívántatik, s egy lelkes ur, ki egy birtokot használat alá adjon, ezzel megvan az anyira nélkülözhetlen gazdasági-iskola.

Kiss József, gazdaszist.

A fennebbi levél már az előbbiekől különböző nézetet tartalmaz; e szerint egy gazdasági-iskola volna felállítandó, rendszeres gazdasággal összekötve, a minő

*) Lásd a K. Közl. 1857 ápril 11-ki számát.

volt a derék Festetics gróf keszthelyi intézete, melynek mostan élő legderekabb gazdaszistait köszönheti Magyarországnak.

Egy ily intézet szükségessége hazánkban is elvitathatlan, s miután nemzeti és egyéni jólétünk a földiparcon, a gazdaságon alapszik, kérdésen kívül ennél fontosabb tárgy mostanság nem foglalkodtatja a gondolkozók figyelmét.

A gazdaszistai tanszék s példánygazdászati érdekeben alulírott is egy párszor felszólaltam volna a Magyar Sajtó hasábjain; s nézeteim a fennebbiekől különbözők voltak; én úgy véltem, legbizosabban s legkevesebb áldozattal ezélt lehetne érni, ha valamelyik tanintézetünkél állíttatnék fel egy gazdaszistai tan-szék, oly helyiségben, hol a föld legelőbb oldalulag mivelthetetik, s hol a tanintézet kellő földbirtokkal bir, melyen egy derék váltógazdaszist szerveztethetnék; és e czélra legalkalmasabbnak Nagy-Enyedet vagy Makfalvát véltem.

Legyen szabad most ezen felmerült nézeteket taglalnóm.

A m. gróf Kálnoki ur által tett indítvány helyes és könnyen kivihető voltát kétségekbe nem hozhatni; a helyiség is, a melyet e czélra kijelölt (Gyaklakuta) a legtapintatosabban van kiválasztva; ezen nézettel egyezik a Girókuti uré is, csak hogy ő a helyiséget Kolozsvár közelében ajánlja, s a kivitelben a gazdaszistai-egyletre számít, s úgy hiszem, ezen testületre számított az első indítványozó nemes gróf ur is.

Részméről azonban nem hiszem kivihetőnek azt, hogy a gazdaszistai-egylet, egy saját székelyhelytől távol eső birtok kezelésébe bocsátskozzék, s maga személyesen fel nem ügyelve pénzét és tekintélyét egyes megbízottak, tisztelt becsületességétől függő jó vagy rossz eredményü haszonbérrel kockáztassa.

A m. gróf Kálnoki indítványát, egy a gazdaszistai-egylettől különvált részvényestársulat sikerrel átvihetné; s a czél elérésére nem is kellene, azt hiszem, több pénzalap, négy ezer pfrintal.

A mi a Kiss József ur s társai ajánlata mellett kitünő nézetet illeti, annak átvitele

egy oly összevetet kíván, mely csak az idővel nőhetné ki magát, egyetlen eset könnyithetné ezen nézet átvitelét, t. i. ha a ref. consistorium a székely nép javára felállított makfalvi iskolát, már létező alapjával, gazdaszistai-iskolává változtatná át, a mit részemről másfél-évtized óta gyakran ajánlottam a hírlapi téren eredménytelenül. Ha azon iskolába egy képzett gazdaszistai tanár vitetnék, s a gróf Kálnoki és Kiss urak által felajánlott 1400 pfrinttal mindjárt Makfalván 14 hold föld egy kis mintagazdaszist alá megvásároltatnék; addig is, míg több adakozás útján többet lehetne megszerezni, egyszerre a czélszerűbb gazdaszist a népes és jó ügykezelő székelység közt honosulni kezdene. Ezen igen czélszerű terv átvitele azonban nem a gazdaszistai-egyleten, hanem a consistoriumon áll.

Egyezik ez utóbbi az én nézetemmel is, ki mindig azt hittem legczélszerűbbnek, ha valamelyik iskolánk mellé állíttatnék fel a gazdaszistai tanszék.

Most azonban a gazdaszistai-egylet helyzetével bővebben megismerkedve, egy mindezen véleményeket összpontosító vagy közvetítő véleményt vagyok bátor előterjeszteni.

Legelőször tartom egy példány-gazdaszist felállítását, hol az Erdélyre nézve legczélszerűbb váltórendszer szerint menjen a kezelés; és ez ne urodalomban, de egy kisebb földterületen; azért főként, mert az ország nagyobb része kis birtokokból áll, s míg a nagy urodalmak elég pénzalappal bírnak arra, hogy magokat képezett kezelőkkel lássák el: a kis birtokosságnak kellene egy példány-gazdaszist, a melynek alakjára szervezte saját birtokát.

Egy ily kis példánygazdaszistnak közvetlenül a gazdaszistai-egylet felügyelete alatt kellene állani, mely választmányilag állítaná meg, hogyan, hányas váltórendszerrel, s minő olcsóbbszérű gépek alkalmazásával lehetne egy kis birtokot legjovendelmzőbbé tenni; és egy a gazdaszistai-egylet székelyhelyen felállított egy ily kis birtokterületet kezelhetne is egy praktikus gazdával saját testületéből; mely kedves

EGY ANYA.

Eredeti beszéde.

„Esztér“ „Tudós leánya“ sat. szerzőjétől.

VII.

(Folytatás.)

Mihelyt neje az oldalszobába lépett, Zentelky haragosan taposott lábával — s kezét ököre szorítván — felkiáltott: — No hiszen várjátok! Majd adok én neked Melodiát vagy Melaniát, s annak a vén Dobreynek is megírázom a fülét! Az kellene még — Zentelky gróf s Isten tudja minő hányt-vetett kalandornának a leánya.

E szavaknál lépett be neje.

Mária! — agyarkodott reá a gróf.

Csendesedjél kedvesem, mond a grófnő — majd tanácskozunk ezen később; — hiszen nem ég a ház!

Majd kettészéljük, mint Nagy Sándor, a gordiusi csomót, — mond a gróf mérgesen.

Haragszol? kérdi Mária.

Kellene! — de már elmúlt! — felelt a heves, de nejét szerető férfi; aztán nagyot pördörített hajszán s karját adta nejeének.

VIII.

Bévezetésünkben az élet ellenmondásairól szótlan, s most újra ennek egyik alkalmazásával találkozunk.

A szépség, mondják, — a természetnek egyik legjobb ajánló levele, s miként van, — hogy éppen ez vezet olykor az örvénybe, vagy ajánló-levél helyett — kiutasító okmánynyá válhatik.

Ha a szép és szelid vonások örvényt rejte-

nek, ha a mit az angyali arcz angyalian ígér, — egyről-egyig meg van az alkalmazás terén czáfolva, s a szépség csak a rózsaszegélyezett ösvény, mely a kárhozata visz; — o akkor ez gonosz ajándok s olyan, mint az arany és drága kövekből készült Pandora szelenczéje, — nyisd föl s veszte vagy.

De mit mondjunk akkor, mikor a szép vonások — nemes, szelid lelket rejtenek; mikor mindaz, a mit a természet legbájlóbb színeivel s teremő erejének varázásával a vonásokra lehelt, merő igazság! Mikor a tisztá homlok, az ihletsugárzó szemek, a mosolygós ajkak — egy igaztalan gondolatot se titkolnak, és mégis éppen e kedves külső — e nemes kifejezés az arcban, s a báj, mely a vonásokat átszellemlíti, — okozzák az ellenszenvet az emberek kisszivűségében s hiúságában.

Pedig ez így van — s az élet káprázatai közt — nem egyszer téveszti össze fogalmainkat. Kolozsváron — Mária grófnőnek egy távoli rokona élt, báró Monostory Ágota, ki felebbi tételtünkkel talán igazolni fogja.

A kedves 16 éves leánya jökor — 13 éves korában már elvesztette szülőt, s egészen árván maradván, nagy-nénjei egyike vette őt magához.

E nő ellen senkinek se lehete kifogása, sőt a világ őt, mint az erény példányát említtette. Roszat soha senki se hallott róla.

Ágota tehát jó kezébe került.

Özvegy Monostory bárónő — mert ez volt Ágota nagy-nénjének neve, — példás gondossággal ápolta — a befogadott sovány, nyulánk s beteges kinézésű gyermeket, — s közte s két leánya közt legkisebb különbséget se tett.

A mit két leánya, egyike 13, a másik 14 éves, tanultak, ugyanazt tanulta Ágota is, s ha megemlítjük itt, — hogy Erdélyben a növeledést nem szokták könnyű vállra venni, s ott a

tudatlan, növeletlen leányok a kivételek közé tartoznak, alig kell hozzá tennünk, — hogy Ágota jó és okos növelést nyert.

Ez gyönyörű jutalom volt az ápoló kezeknek, melyek e gyöngéd növényt testi és szellemileg oly szépen kifejleszték.

A bárónő szívéből örült teremtményének, mivel Ágotát valóban annak tartotta.

Mi okozhatta tehát, — hogy mikor a kedves hajadon a tizenhat évet elérte; egyszerre nagy-nénje, eddig valódi gyámánya, kihez tiszta és hálás szívének egész bensőségével ragaszkodott, — szembetűnőleg megkezdett iránta hűlni?

Meglehet, hogy a felelet megfogja a kérdőt lepní; de valószínűbb az hogy lesznek többben, kik azt egyszerre kitalálták.

A bárónő leányai csinosak, kedvesek, mindenek fölött pedig jók voltak, annyira szeretle Ágotát, hogy a ki a viszonyokat nem ismerte, a három leányt növéreknak tartotta.

Hanem mikor az időbe 18 évet, növére és Ágota pedig a 16 évet betöltötték, — a bárónő vendégszerető s tehetsé házához egész sereg fiatal ember kezdett járni.

Leányos házaknál ez igen kíváncsatos dolog, s vannak, kik állítják, — hogy a sok udvarló és körö közt — könnyebb a választás, míg mások éppen az ellenkezőt erősítik, a régi latin szólas szerint: — pluribus intentus sat. Más szavakkal: — Hogy ha leányok szíve a legmegoszolhatatlanabb kis gépek egyike, — a ki híné! — választása és izlése — nagyon is tág határokkal bírnak. Ha a sok udvarló közül egyikben talál tiz kivételt és dicséretet, mikor ki kell az igét mondani, — természetesen haboz, s néha a legjobb szerencsét elszalasztván — szín-arany képében — rossz agyagot vesz.

Lassanként azonban feltűnt a bárónénak,

hogy a sovágók és csodálók serege mintegy központosul Ágota — a szegény Ágota körül.

A leánykában valami bájló eredetiség volt, mi leigézte az embereket. — Ritka tulajdon! — Az eredeti — s utánzótt vagy másoktól elsajátított közt — olyan a különbség, mint a ragyogó csillag és, s annak képe s másolata közt a csendes tó tükreben. Az elsőre föltekintünk, az utóbbira lenézünk.

Ágotának ezen eredetisége érzéseiben is kitűnt, s meghatotta az embereket: mert hiszen ki ne tudná, hogy a nemes érzések úgy himezik ki az életet, mikint a nap áldásos sugarai keltek a mezők s rétek virágait.

Ha a fiatal házassulandók sürge hánál — egyelőre igen tetszett a bárónőnek; később észre kezdte venni, hogy kedves, szeretetreméltó gyermekei mintegy ellúnnak Ágota közelében, — s ez fájt neki, sértette őt, s igazságtalan ellenszenvet idézett föl.

Mig leányai — dicséretükre legyen mondva — legkisebb irigységet se éreztek Ágota iránt; gondolván, hogy a sok hódoló s imádó közt — kiknek legalább addig egyetlen-egyike se tudta barátnéjuk szívét megnyerni — utoljára is csak egy veheti el őt — tehát nekik is marad kilitás a férjhez menetelre.

(Folytatjuk.)

Merengés.

— Január 1. 1858. —

Virágos rét felett most piruló hajnal; Elrejtett bokorban zengő pacsirta-dal; Könnyű bárány-felleg, fenn a magas égen, Mit a nap vagy szellő Elhajl, s vissza nem jő! Felétek merengek az emlékezetben — S te állasz előttem tündér gyermekségem.

kötelességet akármelyik lelkes hazafi örömost elvállalna.

Itt van Kolozsvár szélén az egyesületnek öt holdnyi telke, melyben m. Tisza László ur kezelése alatt már is igen szép gazdasági kísérletek tétetnek. Ezen telek mellett kellene megvásárolni m. e. huszonöt holdnyi földet, melyet az előbbivel összekötve váltógazdászattal alá kellene egy rendezni el, a minő rendszer legajánlhatóbb volna az erdélyi kis ésközépbirtokosoknak. Évenként adatnék közre ezen minta-gazdászati állása, a belefektetett kiadás és az eredmény. Ezen szabatosan s észszerűleg rendezett kis gazdaságot az itteni számos tanintézet nevédekéi gyakorlatilag nézhetnék, tanulmányozhatnák, s mindjárt kellő ismereteket, hasznos eszméket vinnének szét családi tűzhelyeikhez; míg az ország beljében fekvő ezen helyisége betekintethetnének a vidéki gazdák is, gyakorlati ismeretek szerzése végett.

Az alap ekkor már le volna téve. A kis gazdaság évi nyeresiménye fordítatnék most a birtok további terjesztésére, majd az értékes gépeknek, s nemcsak ígás, de hízalás alá jövő vagy tenyésztő marhák beszerzésére.

Fennmaradván a remény, hogy lelkes egyesek a gazdaságat céljára időszakonként teendők adakozásokat s végrendeleteket, melyeknek alapjából valamelyik iskolának mellé végre egy gazdaságatintézet állíttassék fel; így nem sokára a gazdasági elmélet és gyakorlatnak egy biztos tűzhelye nyílnék az ország egyik fővárosában.

Hogy az alap, a mintagazdászati, elkezdessék, arra, a mint megjegyzém, még csak 20—30 hold kellene, mit egy 2500, 3000 pfrintal meg lehetne itt mindjárt szerezni; sőt, mielőtt a már eddig bejelentett hazafias felajánlók ezen általam megpendített eszmét elfogadnák, már a felajánlott 1400 pfrintal is egy szép földöszevet lehetne bevérszázolni, s nincs kétségem, hogy annak instruálásáról saját alapjából már elhivatása szerint is a gazdasági gondoskodni fogna; miután ezen földterület az egyetnek azon feltétel alatt adatnék át, hogy rajta egy az erdélyi viszonyok szerint legidősebb s legjovendelmezőbb mintagazdászati állíttassék fel.

Ha a fennebb nevezett érdemes felajánlók, s jelentkezők más derék hazánkiai is teendő ajánlataikat ezen általam megpendített eszme létesítésére szentelik: én örömost felajánlom ezen kérdés átvitele érdekében szolgálatomat. Dózs a D.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

M. Várhely, febr. 10. — Közelebbi levelemben említettem volt, hogy egy tánczvigalom fog rendezetni a helybeli kisdóvoda részére. Ezen kiemelőből bal febr. 7-kén tartatott meg, s az idős intézetnek 250 pfrt jövedelmet hozott be. Ily uton lön az élvezetek időszeke közügyileg hasznossá téve, mely példát erdélyi városaink követve, közintézetekünkben emelőkös nélkül évenként szépen elősegélhetnék.

Megemlítem, miként a farsang még emlékeztetett lett az által is, hogy a kedves nővilág, mint ha öszvebeszél volna, egyszerűen, s mégis oly jó izléssel, kedvesen jelent meg nyilvános tánczestélyeinkben, hogy gyönyörűség volt nézni őket, s az ifjúságot körülötök magyar öltönyt mindannyiszor.

Aranyos-Szék, február 10 én, 1858. — (Rideg telel.) Tiszelt szerkesztő ur! Hihetetlen dolognak látszik, miről írni akarok; de tessék elhinni, mert valósággal úgy van, a mint írom. Itt a várfalvi határon, s annak közelében, ahol a havasokról lejövő szelek legmégesebben szoktak üvöltöni, az Aranyos partján, egy kilencz személyből álló sintéresalád verte fel téli tanyáját. — A szemlélt csak bámulhatja az emberi természetet — mert hisz ezek is emberek — erejét, a midőn látja, hogy ezen csak nem meztelen cigányok a legkeményebb tél dacára a síkon minden szin, vagy más menhely nélkülözésével állják ki a tél zordonságát.

A család személyzete áll két férfiból, két nőből, és öt kisebb-nagyobb gyermekből, kik egy mezei tűz mellett ülnek, hálának és főznek. Az anya olykor-olykor markába ülteti a kisebb purdét, s úgy forgatja a tűz előtt, mint mikor az ember valami fagyos pántok melletten. Egyszer én is, hogy tulajdon szememmel lássam a hálottakat, — kirándultam je boldogtalan familiát meg nézni. S éppen akkor adott a dadé egy madzaggal kántározott fazekat a nagyobbik purdénak, hogy vizet hozzon, ezen figyelmeztetés: aztán ülj oda, mint tegnap! Látva a purdénak öltözetét, mely egy ágyékgig alig érő ingdarabból állott, ezen kérdést tettem: hát hol tudna mulatni oly soká? Hát istálom — felelé a cigány — a tignap is, mikor vizért kitétem, egis dílg zsúzingázt, s mikor utána mintem, a fazék úgy oda volt fagyva a jégre, hogy mikor fil akartam venni, ott maradt a fenekem. — No! gondolám, meztelb csicsónkázni, csakugyan cifra mulatás. — Hát miért szigorítottok itt? kérdém ismét. Azsirt istálom, hogy a vajda parancsolta, mert egy kicsit hibáztunk. — Ugy hát számúze vagyatok? Igen, istálom, — volt a felelet. — Miért nem mentek vagy egy kölyükbe, hol nem érne úgy a szél? — Nem szabad, istálom, — mondák — mert ha a vajda megtudja, újra bűntet írte. — Pogány legények azok a vajdák mégis, gondolám, — ha így van a dolog. Vajjon a vajda-uraknak nem parancsolhatna-e valaki, hogy ezen embertelen bánásmódot megakadályozza? Már ha e 9 számból álló familia épségben — qua integer vitae —

kihúzza a telet; akkor a so-sjátékosoknak merem ajánlani a 9-es számot O.

K. Gáifalva, Február 6-kán, 1858. — Örömmel irhatom, hogy vidékünkben is alakult egy olvasó-egylet. Ezen nagyon ohajtott és szükséges cél létesítését pedig köszönhetjük mgs. Szilvász Sándornő urasszonynak. Köszönet érte e vidék olvasó-közönsége nevében; s adja az ég, hogy sok ily lelkes nővel dícselkedhessék hazánk, a ki mindig nagy részvétet viseltek nemzeti művelődésünk és irodalmunk iránt!!

A fennemlített urnő szíves vala felajánlani az olvasó-egylet számára, jelesebb magyar és külföldi írók munkáiból álló szép kis könyvtárat — még pedig ingyen — és a bégylendő csekély részvétet pedig a könyvtár gyarapítására szánta fordítani. — De hát, nem elég részvét és áldozat, ez vidékünk irányában, s még is vannak, a kik ez üdvös és hasznos célra a nyereszkedés bélyegét kívánják rástüni. Uraim! ez igen nemtelen, s bátran kimerem mondani, hogy ez csak félszeg gondolkodású agy szüleménye lehet. Vannak oly szerénytelenek is, kik a könyvek kevés számát hozzák fel hibául. Az igazugyan, hogy nem bir még e könyvtár ezerekre rugó darab könyvekkel. De idővel buzgó pártolás mellett sokra mehet. A magot is ha elvetjük s gondosan ápoljuk, növény lesz belőle; s ha a növény gyenge szirmai megövjük a rajta keresztül tomboló vihartól, pompásan illatozó virág fejlik ki abból — de ha még csirájában vagy gyöngye növény korában elhanyagoljuk vagy összesértegetjük, mi se lesz belőle.

Igy vagyunk olvasó-egyletünkkel is. Pedig az igazat megvallva, sehol nagyobb szükség nincsen, kivált a nőkre nézi, a szélszerű és tanulmányos olvasmányok, mint vidékünkben, mely oly elszigetelve áll, s hol a nőnem szellemi fejlődésére oly idős hatással fog az lenni; mert mit ér a hölgy kül szépsége, ha azt a szellem és műveltség ki nem egészíti? Azt hiszem, hogy hölgyeink megfontolva ezen kérdésre a természet feleletet, buzgóan fogják részvétökkel érvényre juttatni az idős és szép kezdeményt.

M. Panit. — Helységünkben a folyó év január elején életbe lépett erdőörvény nagy catastrofolódott az erdő-életben él. A nép közt a feltűdők aljovendölgetései azon hiedelmet hintették: mintha az új erdőörvény kinek-kinek ősi-birtokát, a századok óta felosztva használt erdőbirtokot, elvenné, s a tulajdonost átjáról öröklött erdőrésztől megfosztaná sat. Vészharang zúgásként terjedt szét a hír, s lett ám az erdőkeinek megtámadtatása, karáncsonról új évig a legborzasztóbb famészárás, a magfukák kegyetlen lekasabolása, úgy hogy a falu előjárása

*) Legyen minél több részvényes, s azonnal gyarapulni fog; a tisztelt delnőtől mindenestre szép, hogy saját gyűjteményét közhazánlatra adja, s azon várostól elzárt vidéken egy egylet alapját veti meg.

ekkor már kénytelen lett tiltó szavával lépni föl mit jó előterlemezés által megelőzhet vala.

Közelebből volt helységünkben, a helyét hivallástkövetők egyházi vizsgálo bizottmánya. Esperes t. P. J. urnak helybeli lelkészünk szónoklatát követett rögtönzött beszédét csak csodálni tudtuk. Az előbbi szónoklatot mintegy csak folytatva a néphez, a népnélvén csak ő szólhatta a helybeli nép erényeit megdicsegni; gyengéit hibáit a népek nem megróni, nem feddeni, de oly tapintattal festeni, hogy az önként az elismerés s megbánásra serkenjen, csak ő vala képes.

Ez új év kezdetével, s még mind szakadatlanul a himlő különböző nemei helységünkben, s a vidéki falvakban is nagyon dühöngnek;*) az az új nevezett hulyagok vagy ténhümlő, a skárlát és petécs is nagyon mindennapiak. Nem csak gyermekek, 20 évestől 40-ig nők, férfiak szenvednek bennök, és már haltak is el többen. A régibb beoltás csak annyiban használ, hogy dühét a hólyagos himlőnek szelidíti.

Hő, ez az alvó természet képét oly bájlóan fedő tisztos szemfedél, nálunk még mindhiányzik; hidegünk meglehetően magas foku. A szárazság miatt későn vethetett vetéseink, a szelek és szárazfagy által nagyon szenvednek; jövőre gyenge terményt ígérnek.

Kide febr. 3-án. — A mult pénteken este hét és nyolcz óra között, midőn családi tűzhelyünkön a szent könyvből Jób harmadik része felolvasását végezném, jó anyám felsikolt „nagy Isten, égés van!” ijedten szaladtunk ki; lát, hogy lehet, anyám segítségét kiált, és sehol senki. Míg a haragok megkonduának, s a segítő nép megjöne, azalatt nyolcz ökor, két tehenek lángok martaléka leve; s így összes marhánkból egy se menekülhet. És anyám nem volt tagja a jóltevő tűzkármentő-társulatnak.

Istenem! szerk. ur! mily világban élünk. Szegény övezgy-anym elvonult magányban él, nincs senkiül ügye, őrvált gondozza, mindenki jót kíván tenni, s mégis őt felgyújtja valamely rossz indulatu ember, nem gondolva Istenével! Önkénel úgy van-e, mint nálunk? palinkát szoktak e kiáltani a tűzoltók?*)

B. Mimi.

*) Kolozsvárt is így ment az.

*) Ilyesmit sohase hallottunk.

Szerk.

Szerk.

KOLOZSVÁRI NAPLO

— A felségcs uralkodó-ház adakozása örvendeztetőn terjeszkedik ki hazánkra, a P. L. szerint az Uralkodó Apostoli Főlség az 1849-ben leégett abrudbányai unitarius egyház felépítésére 300 pfrintot, Karolina Augusta császárné Ö Főlsége az akosfalvi katolikus egyház építésére 100 pfrtot. Ferdinánd császár Ö Főlsége a beszercezi elégettek részére 500 ezüst pfrintokat adományoztak.

*) O. es. k. Ap. Főlsége a maros-vásárhelyi kerületben fekvő Akosfalva községe r. c. templomának felépítésére 300 pfrtot méltóztatott legkegyelmesebben ajándékozni.

Mint mikor álunkban pille után futunk,
Rózsák, nefelejtsek között vezet utunk,
S fölébredve úgy fáj nem álmodni többet...
S mint jámbor hajósnak,
Kit szelek csapodnak,
S perczekint hagyja el övét s a földet:
Akkint fáj nekem is ellávozni tőled.

... Fejlő bimbó felett örködő kikelet,
Mely minden virágot gyümölcsöse érlelhet;
Madár, mely táplálja
Fiait, s vigyázva
Örködik és viraszt kisdéd fészken, házán!
— Te állasz előttem kedves édes anyám.

Mint a könyörgésben a hívő felelé:
Ugy táplál engemet a te szent emléked,
Mely kíséri lelkem széles e világon...
Oh, mért farszál téged
Az idő, az élet;
Oh, mért nem tarthat meg az én imádságom!
Aldjon meg az, kinek szent nevét imádom.

... Viszhang, a mely felel minden hangnak,
szónak;
Erdő, mely árnyat ad minden utazónak;
Folyó, mely előlök hegyen és síkságon,
S ismét tovább halad,
Ha medrére akad;
Erő, mely virágot szed a pusztaságon!
— Te állasz előttem édes ifjúságom.

Minden nap beragyog örömeid fénye;
Gyötrelmed is elő s küzd, hogy azt szétlépje;
Fájdalom s boldogság együtt járnak veled...
S mégis mind a kettő
Oly édes, ha elő;
Mert megfényesíti a szálló képzelet,
A mely egybeköti a földet az eget.

... Örök lángu csillag, fenn a kék egeken;
Édes hangu hárfa a szívből, lélekben;
Pajzánkódó zerge a magas bércz-tetőn;
Éneklő pacsirta,
— Dalát Isten írta —;
Maradó illatu virág a zöld mezőn!
— Te állasz előttem kedves kis szeretőm.

Mint a profétáknak megjelent az Isten,
Akkint sejt tégedet a lelkem, a szívem;
Ugy állasz előttem, mint a csipke-bokor,
A mely mindig lángolt,
És soha nem fogyott;
Te adtal lelkemnek üdvösséget, hitet,
Megváltásom díja csupán téged illet.

... Csendes, néma este, a melynek nyugalmát
Kedvesim sohaja szeli néha csak át;
Áthúzódo tenger az egész világon,
Melynek nincsen habja,
Hulláma, moraja;
Fájdalmak nyugpontja; megdöbentő álom;
Miért vegyülsz ide, koporsóm, halálom!

Ah, vagy úgy, elhervadt a lomb, virág, levél;
S az ékes természet halottas színben él:
Gyászra, terítőre ez emlékeztet meg...
De a halott felkel,
A tavasz felnyúl...
Fényes új-éj-nal... zengő zsoldár-ének;
Innepsz szenteltem: emlékek, reménynek.

Szász Gerő.

KÖNYVISMERTETÉS.

Őszi lombok. Császár Ferencztől, I. és II. kötet. Pest, 1857. Beimel J. és Kozma Vazul könyvnyomdája. Ára a két kötetnek 2 pfr. Kap-

ható Kolozsvárt, Stein János könyvkereskedésben.

E dalgyűjtemény azon régibb íróink egyikének műve, kik tudomány, műveltség és hasznosság s hosszas irodalmi munkásság által rég bírták már a közönség méltánylatát, s kiknél csak az erdem bel-ejere támaszkodás és szerénységök álltak gátul, hogy a legújabb idők lármás dalnokaival, egy-kettő kivételével, mérközhessenek. Hagyján! Az ő erdemök azért el van ismerve, ők bírandják a nemzet halálának őket megillető részét... Mint a czim is mutatja, e versfüzér ősi lombjainak van bemutatva azon életének, mely egykor illatos tavaszi virágokat, zamatos nyári gyümölcsöt termelt e téren is a hon számára. Fátalos, sőt borús ég felett honi-bútól terhelt szíven fogamzott érzelmek, képek és gondolatok ezek, melyekről oda a boldogságérzés zománcza, a vidámság és öröm életfrisesz színe; de azért érdeklők, legtöbb helyt való és nemes érzelmeket festnek, mindenütt elfoglalni, élvezetet nyújtani képesek; ajánlva vannak Magyar- és Erdélyországi lelkes hölgyeinek. Miután én egy magyarországi lapban is felölök bővebben ajánló véleményt nyilvánulni nem hallottam: úgy hiszem, rendén van legalább e kis haza irodalom-pártoló hölgyeit azok megjelenésére indokolva figyelmeztetni. Megnyitja az első kötetet egy „Ajánlat” czimű sok műgonddal s mely érzéssel írt vers; azután következnek Hymnuk és Dalok, Esti Dalok, Rózsák és Tövisék, régibb Sonettek; bezárják Dante és kivált Foscolo és Pindemont olasz költőktől, gyönyörű vonzatos tárgyak és sikerült fordítások.

E lap szük köre nem egedi a bővebb kiterjeszkedést. Legyen elég a mondottakban kife-

jezett véleményem indoklásul a következő dalokra hivatkoznom: az esti dalokból az 1 és 3-ra, a rózsák és tövisék közül az 1 és 5, a saját czimű dalok közül: Az én boldogságom, Itt az ősz, Szomorú fűz, Violámból, Romlott világ, Szomorú az én dalom, Patikárius Ferkóhoz, Őszi est, borsal; a népdalok közül a 7. S. 9. a vegyesek közül a Hét köztet; végre a fordítások közül: A sirokról és A sirok cziműekre — amaz Foscolótól, ez Pindemonttól.

A mi hiány e dalokban van, az, fájdalom, azon tanok következménye, melyeket mi régiekül izelni soha nem fogunk t. i. a cenzúra és rimhiány vagy is az asszonanzoknak rendkívüli rimpótló erő-tulajdonos, *) és aztán a zene-mértékre való teljességgel nem ügyelés. Azonban ez már törvényneve van szentesítve, az ellen hibája való szólnom. Hogy itt-ott ismétlés, bágyadság és némi utánzás színe látszik, az nem sokat von le a gyűjtemény becséből. A kulkiallítás díszes és minden tekintetben dicsegetet érdemlő. Állhatna ittmutatványul egyetlen dal, mely megérdemli — bár itt-ott éles is — hogy a nagy közönség ismerje és szívére vegye. Szelestey Lászlóhoz (I. köt. 84—87 l.)

Rég készülök írni hozzád, oh barátom!
Sok, igen sok nyomja az én bús lelkemet:
Szeretném kitárni előtted a mi fáj,
Megosztani veled metsző keserűemet.

S ne hidd sat. sat.

Publicola

*) Hogy az asszonanceokban sokat tuloznak, az való; de hogy ezekben rimés költészetünk egy nagy kincse lön felfedve, mit a népköltészet régóta használt, azt nem tagadhatni.

Szerk.

* Jövő szombat, febr. 20-kán, szín-házunkban Hirtling Mari k. a. jutalomjáték-ként Mosenhalt népies drámája a „Rejtélyes árva“ fog adni. Meg vagyunk győződve, hogy a közönség szép számmal fog megjelenni az előadáson, mely különös alkalmul szolgálhat kifejezni méltánylását a fiatal, tehetséges színésznő iránt, ki azt szorgalom, kitartás és buzgalom által nem kis mértékben igyekezett kiemelni.

* Gróf Széchenyi István egészségi állapotáról az „A. Allg. Ztg.“ következő hírt közli: „Eltekintve azon körülménytől, hogy gróf 1848 óta döbblini tartózkodását közel fekvő nagy-csenki kastélyával feleselnie meg egy-szer se mutatkozott hajlandónak, s bár ez évek folyamán alatt megöszült, társalgási modorára nézve ő ismét a régi Széchenyi. Már két, régebben bevégzett munkát, melyek azonban nyomtatásban még nem ismertek, át is adott Heckenast kiadó-könyvtárusnak, hogy becsássa közre.“

— Az Alg. Zeit. után a Kis Ernő javairól a lapokba ájtott hír még általannak bizonyult. — Közelebbi lapunk a szellemes gróf Telekinének Madridból küldött levelét hozandja.

— A nagy-váradai vasutról azon minket is örvendeztető hírt írják a B. H.-nak, hogy e hó 9-én e várost az első mozdony mint vendég (talán szálláscsináló) látogatta meg. Szorgalmasan dolgoznak, hogy márcz. 14-kén az egész vonat megnyitassák. Az első mozdony beérkezése az indóházban 9-kén fényes tánczvigalom adott. M. kor tartunk lakomát mi is a kolozsvári indóházban?

— A Sieb. B. 31. sz. egy rémületes gyilkossági merénnyel közöl, mely a szászvárosi törvényszék előtt tárgyalatott. E szerint 1857. jan. 30-án Popovics Miklós, a niczkulicai gr. Bethlen birtok erdőre, a szomszéd Bulesdresre lovagolt, s este a lo lovag s nyereg nélkül futott haza. Minthogy Popovics ellen az erdőprédálók gyűlölete ismeretes volt, mindjárt gyanítva lón, hogy meggyilkoltatott. Febr. 4-én a nyomozások folytán Popovics holtteste, a Niczkulicza s Bulesdres közti erdőben könnyen eltemetve megtaláltatott. Erre a t. szék erősen nyomozást tett, s a gyilkosok kitűdtek: hét niczkulicai lakos. A büntet végrehajtása összeesküvészerűleg történt. A két helység közti út mellett egy nagy odvasfa áll, odvára két ember lefér, s embenyi magasságra nyíllása van, honnan az utra láthatni. Ez volt kijelölve a véres tett színhelye. Két gyilkos a faodva rejtelkedett, kettő közelében, egy előre ment, hogy Popovics érkezése jelt adjon, Niczkulicza és Bulesdres felé szintén előre küldetett kettő. Ily előkészületek várták az érkezőt, s midőn az az odvas fához ért, rárohantak, s fejszékkel, villakkal megölték. — A gyilkosok halálra ítéltettek.

— Közelebről makfalvi Vass Mihály agyonlövésének körülményeiről, miről lapunkban említés tétetett, azon vizsgálati eredményről értesültünk, hogy a gyalog utazók a szekéren jöveket megtámadták volna, minek következtében tusa fejlődött ki, s e közben egy puskacsúlván, a szerencsétlen úgy lett áldozat. Nem örömet akarnék hinni, hogy az tán rabló megtámadás volt, a minő esetek a Székelyföldön nem igen szoktak előfordulni; de az izgágaság s veszekedések, csak ahoz hasonló eredményeket szülnék, eredeteket vévén a pálinka s más mérges szeszek oktalán használatából.

— A Kronst. Zeit. idej. január 30-ki mellék-lapja az ismeretes derék Schuler Frigyes tanár tolla után egy közleményt tesz Erdély német elnevezéséről (Siebenbürgen). A szász történe-szek egy része, engedjenek, meg ha azt hiszik, hogy nemzeti elfogultságból, — szerelte azt állítani, hogy ez elnevezés a hét szász város-ról vette nevét, míg a magyarok a septem castrensium elnevezést korábban bizonyíthaták a szász városok eredeténél. Most Schuler ur alap-os okokkal mutatja meg, hogy a Siebenbürgen vagy septem castra, tisztán a legrégibb hét-magyar megyéről vette nevét, u. m. Fejér, Hunyad, Küküllő, Kolozs, Doboka, B.-Szolnok s Tordamegyékről. A Szászöldet a derék író Fejérvármegye desztájának lenni állítja.

* A Nagy-Szebenben építendő té-bolyba költségfedezésül rendezett sorsjáték nyerő számának tulajdonosa, dacára annak, hogy a huzás majdnem másfél hónap előtt megtörtént — mindaddig nem jelentette magát, s a 15,000 darab arany még mindig várja gazdáját. — A magyar- horvát s erdélyországi jogakademiánál végzett tanulmányok, egy leg-felsőbb határozat értelmében, ezentúl az állam-szolgálatba lépésre vonatkozólag, ugyanazon ér-vénnyel bírnak, mint az egyetemeken szá-bálszerűleg végzett jog- s államtudományi tanulmányok.

* A „Szépirodalmi Közlöny“ károly-fejérvári levelezője írja, hogy e kis városba, mely körül-belül 6000 lakost számlál, a ma-gyar lapok 201 példányban járnak. E buzgalom irodalmunk iránt annál szebb, mert — ha igaz — Károlyfejérvári népességének csak ötöd ré-sze magyar ajkú.

* A „M. F.“ írja: B. Bánffy Albert, mint értesültünk, az erd. ref. iskolák szervezésére szükséges alapítók gyarapítására 3000 pfírt szíveskedett ajándékozni.

* Császár Ferencz által szerkesztett és kiadott „Magyar ösök képcsarnoka“ —ból közle-bről megjelent a III. füzet, melyben Magyar Balázs, Dessewffy János, Kemény János, Eszterházy Miklós, Lónyay Zsigmond és Bély Pál jól talált, s művészileg végzett arcképek, s ró-viden változó életrajzaik találhatók. Most tehát e becses nemzeti képgyűjteményből kapható a kiadónál (Pesten, belváros, kalap-utca, 40 sz. a.) három füzet. Az I. füzetben vannak: Mátyás király, Nádasdy Tamás, nádor, Keglevich Péter bán, Zrínyi Miklós bán, Frangepán György, Wesselényi Ferencz, nádor. A II. f. zethen: Csáky László, Báthori István lengyel király, Andrássy Miklós főispán, Bethlen Gábor, Károlyi László, Bathányi Ádám. Az I. II. és III. fü-zet együtt diszkiadásban postán 31 ft 36 kr olcsóbb kiadásban 8 ft 30 kr.

— Azt mondja a Hölgyfutár, hogy Pesten egy gondnoka-művésznek képződik, kiből egy magyar Christianit remélhetni egykoron. E hölgy Stuck k. a., nemzeti színházi gondnokaművész leánya, most 14 éves.

— Berlinben az evangyéliumi társulat febr. 1-i gyűlésében nagy hatással szónokolt Petermann tr. a prot. missio ügyében a samari-tánusokról, kik Jeruzsálemről éjszak felé 12 órányira Naplus városban laknak. Szónoknak a hely színén nyert tapasztalatain épült előadása tudományos kimerítő ismereteket nyújtott ezen népről, mely Ádám után 6000 év múlva várja a messiás eljövetele. A samaritánusok éppen a folyó 1858-dik évre jósolnak állatános felbom-lást a földön. Mások lépnek a mostani zultánok helyébe, s 10 év múlva a föld zultánjai mind összegyűlnek tanácskozn, hogy ki uralkodjék a földön. Azok között lesz egy samaritánus is; az lesz a messiás. Ez aztán győzni fog, s min-den más királyt a samaritánusok szent hegyére, a Garizimre, fog vinni, s minden ember a Je-hovában fog hinni. A messiás még 110 évig fog a földön maradni, s ekkor meghalván, a Garizimen fog eltemetülni. A messiás azonban nem lesz nagyobb Mózesnél. A hetedik ezred-év beteltével az ítéletnapja fog elkövetkezni.

M. S.

* Egy amerikai publicista némely nevezetes fogalmakról az Océanon-tuli szem-pontokból következő definíciókat csinált: Mi az élet? A pénzszerezésre határozott idő. A pénz? Az élet célja. A férfiú? Pénzszerező-gép. A nő? Pénzkiadó-gép. S a gyermekek? Csemeték egyik vagy másik nemből.

* New-Yorkból írják: különös és az egyesült államok megalapítása óta hallatlan je-lenség most itten a nők szembetűnő — taka-rékossága. A divatraktárak majdnem egészen elhagyták a hölgyek által, s ékszereszek, csipke- és selyemárusoknak majd semmi kere-setük. A nők és leányok ezen új urényét na-gyon érzékenyen vevők különösen a franciaia és német gyárosok. Ugy hiszem, e takarékos-ság több évig tartani fog, mert a közvélemény itten nemcsak a praesidens és congressus felett, hanem, mint veszik észre, a bálványozott nő felett is uralkodik. Akár megátó példákat ír-hatnék önnek amerikai asszonyok és lányokról, a kik most muszszelbe öltöznek, gazdag ru-haszekrényük tartalmát eladják, és a közelsze-gényedés enyhítésére adományaikkal nagylel-küleg befolyanak, ezek közt fiatal leányok, szé-pék, mint az angyal és stoicus önmegtartózkodásra elég lélekkel bírók.

Nemzeti színház. (==) Febr. 10-kén: „Ör-dög Napló“ című vigjátékban Szigeti J. Ro-bin de Bois szerepét sok ügyességgel játszá.

Febr. 12-kén: Balogh K.-né jutalmul, „Lu-cifer a zöld ördög és a haszonbérő“ s megöl-zőleg „Rendkívüli előadás“ vigjáték Degré-től adatott.

Febr. 13-kán: „Egy tündérrege“ franciaia vigjáték, meglehetősen képtelenségekkel tele. Láng B.-né, Villani marquisnőt feltűnőleg bá-josan játsza. Takács, Rodolfo szerepében szin-tén kitűnt.

Febr. 14-kén: „Az új politikus csizmada“ került színp. Egy nevetett léhaság. Beke, Peti csizmada inas szerepében, elemében volt. A tömött színház nem győzte nevetni bohóc-kodásait.

Nyilatkozat.

Tisztelt szerkesztő ur! Önnek a Kolozsvári Közlöny f. é. febr. 7-ki 11. száma „Kolozsvári Napló“ című rovatában közölt azon tudósítá-sára, mintha alólirt is több tisztelt hazafiakkal a berlini porosz királyi tudományos akademiá-levelező tagjainak nevezetű volna ki, — az igaz-ság érdekében tartozom a következő felvilágo-sítással: A berlini tudományos akademiának azon választmány, mely a latin feliratok gyű-jtése, rendezése s kiadása körül működik, s mely Gerhard Eduárd, Lepsius Richard, Pinder Mór és Haupt Mór urakból áll, igenis felszólítá 1855-ben kelt körirata által alólirtat, hogy la-tin feliratok közlése s megismertetése által a fentisített választmány működését tehetése szerint részéről is gyámoltatja. Ezen tény nyújthatott talán alkalmat a fennidézett közle-ményre. *) Tisztelettel kérem azokon ama köz-

*) Meglehet. Hozzánk ama tudósítás oly egyénisé-gtől küldött be, ki, állítólag, egy ily oklevelet látott. Szerk.

lemény engemet illető szakát jelen nyilatko-zatom érdemére redukálni. Fogadják, kérem, tisz-telemet bizonyítványait.

Csicso-Keresztur, febr. 9-kén, 1858.
Torma Károly.

KÜLFÖLD.

Franciaország. — Espinas se tábornokra egy lélek se gondolt, hogy efféle torzonborz ember lesz a belügymi-niszterséggel megbizva, — minden csak egyenruhátlan államférfiú tartott szeme előtt, még pedig a notabilitások közül. Az ujan kinevezett semmi rendszert, semmi irányt nem képvisel, s ennek dacára, vagy éppen ezért lön e magas polgári állomá-sra választva; ő katona ember létere elől-jári parancsait híven és lelkiismeretesen teljesítendi, de rájuk fog aztán minden fe-lelőseget hagyni. Billault, mint lát-szik, ily szerepet magára venni vonako-dott; benne még mindig lappangott olyas-mi parlamentarisi miniszter-féle; ő még nem látszik mindent elfeledettnek, va-lamint a királyságból áthozott volna; s nem látszik tudni még mindent, a mit egy övé-hez hasonló álláson már ma tudni s csele-kedni kell. Már a kormányzósági törvény alkotta titkos tanácsot úgy tekinté Billault, mint a korona s ennek közvet-len tanácsadói közé szükségtelenül emelt választalat. Sok egyéb is gyorsíthatta a szakítást, a mi még avatlatlan szemek előtt rejtve van. Múltán gyanítják, hogy fontos okoknak kell lenni, melyek a császárt oly rendszer követésére indíthatják, a melyet legbensőbb barátai se helyeslenek, csak-nem azt hinni kényszerül az ember, hogy a merénylet körüli eljárás sokkal többet fedezett föl, mint eddig nyilván csak gya-nítani is lehetett.

— A merényletet illető törvény-szék i tárgyalások f. hó 22-kén fog-nak kezdődni. Liouville, az ügyvédi kar el-nöke van Orsini védelmével megbizva. Mint az „A. A. Z.“-nak írják, Orsini s Pieri védelme a vizsgáló bíró előtt fur-ese fordulatot kezd venni. A merénylek ugyanis azt mondják, hogy Napoleon Lajost nem úgy, mint Franciaország jelenlegi ál-lamfőnökét volt czélok sujtani, hanem mint egykori tagját bizonyos társulatnak a Ro-magnában több évek előtt történt esemé-nyek alatt, és csak az akkor esküvel pe-csételt titkos szabályok végrehajtóképpen működtek.

— Egy lipcsei lapnak párisi levelezője szószerint ezt írja: „A hivatalos világ elke-seredését fokozza azon körülmény, hogy a hatóság egy összeesküvésről, melylyel a jan. 14-ki merénylet állítólag összefügg, a legbiztosabb jelenségekkel és meggyőző-déssel bír; azonban minden nyomozás da-cára, s mindazon elfogatások mellett, me-lyek szakadatlanul követik egymást, annak nyomára akadni nem képes. E bizonytalan-ságban van valami kintzó, a mi ingerelni képes.“

— Az ujonnan felállított titkos ta-nácsnak valamennyi tagja összegyűlt febr. 3-kán a tuileriákban. Hallomás sze-rint ezen urak, mihielyt kormányzósági tanácsosokká lesznek, eddigi jövedelmök-hez még 200,000 frankot fognak kapni. Egyedül ezen kormányzósági törvény ta-lálkozik általános helyesléssel. A császár-nó népszerű Franciaországban s több iz-ben tanusított már magas értelmiséget s je-llemeszládságot. Jeromos és Napoleon herczeg közt egyfelől s a császár között másfelől, mint mondják élénk „magyará-zatok“ került a dolog; hogy a dolog a herczegekre nézve kielégítőleg dől el, a „Moniteur“ rendelvényei megmutatták. A kormányzósági tanács többi tagjai felől nem mondhatni sokat. Morny, Persig-ny és Troplong buzgó bonapartisták-nak bizonyították be magokat, ha nem is sok évre kiható észszel bíróknak, Fould és Baroche a császár személyes bizal-mait bírják, s Pelissier katona, s a mely állomást ő elfoglalt, lelkiismeretesen is be fogja töltöri, de hol van Canrobert? és Walewsky?

— Mig az európai fejedelmek rendki-

vüli követei egymásnak adják a kilincset a francia udvarnál, igenis felőlőnek találják Párisban, hogy a spanyol királynő e czéla még rendkívüli követet nem küldött. A dolog logikája ez volna: Izabella király-nő a császárnak nem bocsáthatja meg, hogy ez a becsületrend keresztjét az aszturiai hg bőcsőjére le nem tette, holott ő spa-nyol felsége sietett a császári hget az arany-gyapjas rend lovagává ütni.

— Mily ravaszul volt a szörnű bün-tény elintézve, abból is kitészik, hogy a párisi rendőrség, éppen mint a Fieschi-féle merénylet előtt, több mint fél év óta a be-következendő merénny felőli feladásokkal egészen el volt árasztva; kezdetben hitték, de hónapokon át semmi se történvén, a fel-adásokat a rendőrség elleni pajzánkodás-nak képelték, az egész feledésbe kezdett menni, míg végre jan. 14-kén oly borzasz-tó módon kelle rá emlékezni.

Belgiumban a francia követ meg-keresése folytán több lap ellen a jan. 14-ki merénnyről közölt cikkek miatt foly a ke-reset. A belga kormány ajánlkozott volna a francziának arra is, hogy minden me-nekvőt, valakit a francia kabinet neki névszerint kijelölend, száműzni fog s ezen-felül a legszigorubb szemmel tartását igér-te a Belgiumban megtört idegeneknek. Szárdinia és Svájc szintén sok kés-zséget tanusítanak a francia kormány kívá-natainak beföltésére, habár még sok ki-vánni valót hagynak is hátra.

Anglia. — A Kalkuttából jan. 9-ről értekezett hivatalos tengerentúli posta jelentése szerint Sir Colin Campbell Ferukabadot megszállta és Gurrupurt bé-velte. — Mult évi dec. 28-kán 4600 angol és 900 francia kanton falait ostrommal elfoglalta. Az ellentállás jelenték-telen volt. A város kevés kárt szenvedett.

— A „Times“ közleménye szerint Outram Alumbaghot megszállva tartja, s valamennyi tudósítás Indiából örvende-tésen hangzik.

— Az alsóház febr. 9-ki ülésé-ben lord Russell, számos conservatívek-ke együtt, a menekültek ügyében előterjesztett billt ostromolta, míg Dis-raeli és a peeliták annak részleteit támadták meg. Végre a billt 290 szó-val 99 ellen elfogadták. — Fran-cziaország e szerint megveregetheti a vál-lát az ő szövetségeseinek, meg főleg az öreg Palmerstonnak, a ki bár egész ellen-zék hadat látott magával szemközt, de ő maga fölér egy egész armadával; 24 óra elég volt neki, hogy a győzelmet ma-ga részére biztosítsa. Ámbár csak annyi hasznat vet Franciaországnak ezen győ-zelem, hogy a bill szerint csak is a való-di gyilkolás megbüntetendő.

— Anglia hadi készületeit ille-tőleg a „Pays“ így szól: „Egy idegen lap — ugymond — az angol partok fölfegy-verzéséről úgy beszél, mint valamely nem rég elhatározott dologról, s jelenti, hogy a Clyde torkolatánál a munkálatok azon-nal meg fognak kezdetni. Ez hibás állítás. Az angol partok fölfegyverzése oly kérdés, melylyel az angol kormány több év óta foglalkozik, s a miniszterek aziránt a pa-rlamentnek minden évben jelentést tesznek. A Clyde torkolatánál munkálatok pe-dig, több mint egy év óta, el vannak hatá-rozva. — Az „Indépend“ megjegyzi, hogy a „Pays“ kikerüli a kérdést. Nem a par-tok erősítése az, mely a közönség felindu-lását okozta úgy Angliában mint a szá-razföldön; hanem azon fegyverkezési pa-rancsok, melyek hírszerint a különböző angol kikötőkben államaszó hajókhoz kül-dettek volna.

— A „Times“ a külügyi hivatalnak egy intézményét említi az utlevek tárgya-ban. A franciaia követ, Persigny az angol külügyminiszternek, Clarendon grófnak jelenté, hogy a franciaia követség csak franciaia alattvalóknak ad ezentul út-levelet. Az angolok és honosított angolok pedig ezentul könnyebben jutnak útlevélhez a külügyi hivatal útján. Eddig azon szüle-tett brit vagy joniai vagy naturalizált ide-den, a ki a külügyi hivatalról kért utle-ve-

let, ha a külügyi államtitkár előtt ismeretes nem volt, egy ismerőse, vagy valamely angol bankár-ház által lón ajánlva. Ezental a polgárnagy, vagy más helységi előjáróság sőt egy bíró ajánlása is elegendő lesz.

— A londoni sajtó keményen bírálta a francia közbiztossági, vagy mint nevezni kezdték „gyanusok elleni” rendszabályokat. Az „Adversiter” szerint a tiszta bonapartismus quintessenciája az a személy és vagyonbátorság ellen, nem mellett; a francia népet így kell-e jutalmazni számos büszségi nyilatkozatiért? azt a népet, mely nem csak ártatlan az ország merényben, sőt többen közöle vérzetek a miatt.

— Bizonyosnak mondják, hogy a párisi merényletnél használt kézi gránátokat Taylor birminghami mérnök készíté, a ki az angol úgy mint egyéb kormányoktól már gyakran kapott szakjába vágó megbízásokat, s a ki legtovábból se sejté, hogy a mostani megrendelő azokat bűnös czélokra akarja használni, nem pedig tudományos célra, mint csalán állítá a mérnöknek, s azért a merénylet után tüstént a rendőrségnél környülményes tudósítást is tett.

Olaszország. — A francia kormány által a szárd kormánytól követelt repressiv törvények egyike rendeli, hogy a sajtóügyekben működő jury a jövőben kinevezés és ne sorsolás útján alakittanék egybe. E törvényt a baloldal meg fogja támadni. A minisztérium azt legott kabinet-kérdéssé fogja tenni.

Hire volt, miképp Cavour gr. oly törvénytervet akar előterjeszteni, mely az idegen fejedelmek ellen sajtó útján elkövetett vétségeket az eskütszékcek kompetenciájára alól elvonni szándékoznék; ebből csak annyi igaz, hogy az eskütszékcek szerkezetére nézve némi módosítások fognak tervezettni, s közelebből meghatározatni azon esetek, mikben valamely irat „a politikai gyilkosság” védiratának tekintendő. E tudósításokra azon körülmény adott okott, hogy az eskütszék a „Ragiosse” című lapot, (mely a jan. 14-ki merénylet, helyeselte) a vád alól fölmenté, mi Párisban igen kedvelten benyomást tett.

UJ POSTA.

— Párisból febr. 11-kén távirják: „Az értekezletek, mint mondják, márczius közepén fognak megnyitni. Még mindig változásoknak várnak a magas kormánykörökben. Mint állítják, Piemont Rómával jó egyetértést helyreállítani törekszik.

Mazzini Kehl-ben elfogták — néhány lap levelezői. Hibetöleg csak mint Nena Sahibot Indiában az angolok.

— A „Times” nem hiszi, hogy a gyilkosok elleni bill az idegen fejedelmek biztosságát növelni fogja; mert, mikint mondja, — e törvénnyel se lehetett volna Piserri és Orsini ellen eljárni, miután az angol rendőrségnek ezeknek tervéről szintoly kevésbé tudomása, mint a francziának; „külföldiek iránti udvariasságból pedig — úgy mond — mitse fogunk változ-

tatni azon szabályokon, mik nálunk a törvényszék előtti bizonyítékra nézve fennállnak.” Franciaország tehát, egészben véve, csak olyan nesze semmi-féle elégtelt nyert. Száraz toroknak üres korsót.

— A német szövetségi gyűlés a holstein-lauenburgi ügyben, a bizottmányi javaslatokat, úgy a mint azok jan. 14. előterjesztettek, határozattá emelte.

Konstantinápolyból febr. 6-kán írják: A szegények javára, kik a folytonos hideg miatt sokat szenvedtek, tetemes pénzügytéseket kezdettek meg. A szultán 1 millió piastert utalványozott. Halim pasa 10,000 emberrel Boszniába s Achmet pasa Arabiába megy. Moszulban rabló arab csapatok egészen a város kapuig kóborolnak.

New-Yorkból jan. hó 28-ról írják, hogy „Mexicóban forradalom ütött ki, mely alkalommal nagy vérontás történt. Santa Anna visszahivatott s Mexico felé nyomul.” A klerikális párt tehát, mely Spanyolország s a monarchia felé hajlik, győzelemre látszik jutni az eddigi demokrat párt felett.

— Triestből, febr. 12-kén távirják: Szelim pasa egy zászlóalj vadással és 200 basibozukkal Trébignébe. Jajja pasa két zászlóalj gyalogsággal, néhány ágyúval és 1800 nem-rendes fegyveressel Gatskóba megérkeztek. Kovással azután a törökök küzdés nélkül megszállották Bugajeselot és Alsó-Zubocit. 11-én Zubcinál összeütközés történt, az előbb visszanyomult fölkölk később visszaverték a törököket, de csak a nem-rendes fegyvereseket.

A síkon aztán az ágyúk feltartóztatták a fölkölk előnyomulását. A török vadász-zászlóalj Trébignéből a csatatérre sietett.

— Epinasse tbnok a kinevezési rendelvényben belügyi- és „közbiztossági” miniszternek mondatik; tehát alkalmasint ezen egy személyben a belügyi és rendőrségi főnök egyesülni fog. Pietri csak ideiglenesen maradna rendőr-főnöki hivatalában. Az új belügyminiszter, a császár hadsegéde, legbensőbb kedvence volt, — az államcsíny alkalmával, mint vakon engedő eszköz, sokat használt; szolgált a krími háboruban is, s híressé csak a dob-rudzsai szerencsétlen hadjárata tette. A császár neki megbocsátott, fölötte sokat szeretett, tehát sokat is lehetett neki megbocsátni. Most új hadjáratot indít meg a belügyek terén; majd megválik, jobban kedvezend-e itt neki a forgó szerencse. A börze nem igen volt udvarias ez alkalommal, hogy vidám arccal köszöntötte volna az új rendszabályokat, sőt inkább fülét farkát leeresztette.

— Utóbbi napokban — írja az „Adversiter” — számos francia menekült jött Angliába; oly férfiak, kik 1848 és 1851-n többé-kevésbbé compromittáltak voltak, s a „gyanusok ellen” tervezett törvény elő idején menekültek. Majd minden gözössel jönnek ily menekvők Franciaországból.

Bécsi börze. — Február 13-dikán. Erdélyi urbéri papir 78 1/2. Magyar urbéri papir 79 3/4. Nemzeti kölesön 85 1/8. Arany 7 1/2. (darabja 4 frt 50 1/10 kr) Ezüst 5 1/2.

Felölös a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbékkárpótlási tőke-utalványozás.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék útján dec. 6-ról 1857. Konecz Andrásnak magyarói, disznajói, holtmarosi s ligeti birtoka után 3553 ft 58 1/4 kr. — Velics Györgynek berkeszi, indali, k. peterdi, m. peterdi, mezőbői, szelistei birtoka után 9746 ft 44 kr. — Ferenecz Dénesnek s fia Samunak tamásfalvi, nyerczei, lapupataki, oláh-nádosi birtoka után 2352 ft 29 1/4 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók folyó évi martius 21-ig. Targyalási nap f. évi maj. 2-ke, d. e. 9 órákor.

A zilahi cs. k. megyei törv. szék útján dec. 12-ről 1857. Szom oldi Károlynak ákosai, újmethi birtoka után 599 ft 42 kr. — Ersekujvári Sándornak zálnoki, kraszna-mihályfalvi

birt. után 2325 ft 10 1/4 kr. — Pelei Imrénének kraszna-czegenyi 996 ft 30 kr. — Moré Susanának öz. Szoboszlai Gáspárnak érkörsi, ér-sz. királyi, újmethi birtoka után 2358 ft 4 kr. — Erdő Róza, Viski Károlina s Veronikának nagy-falusi s f. kaznácsi birtoka után 721 ft 37 kr. urb. kárpót tőke és járul. utalványozatik. A követelések beadandók 1858. mart. 31-ig. Targyalási nap maj. 31-ke d. e. 9-kor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék útján Halmágyi Juliánának Dindár Jánosnak marokházi és gyulatelki birtoka után 478 ft 29 1/4 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók f. é. mart. 18-ig. Targyalási nap maj. 10-ke d. e. 9 órákor.

A dézsi cs. k. megyei törvényszék útján dec. 29-ről 1857. gr. Csáki Györgynek kupasfalvi birtoka után 7336 ft 40 1/4 kr. — Katona Eleknek apanagyfalvi birtoka után 2134 ft

38 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók 1858. martius 27 ig. Targyalási nap jun. 28-ka d. e. 9 órákor.

A zilahi megyei cs. k. törv. szék útján dec. 5-ről 1857. Dull Lászlónak nejje Kis Krisztinával együtt m. baksai, kusalyi birtoka után, — gr. Károlyi Györgynek peeri, m. csaholyi, usztatói, csáni birtoka után 24,807 ft 50 1/4 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók ideig. mart. 22-ig. Targyalási nap maj. 22-dike, délelőtt 9 órákor.

A dézsi cs. k. megyei törvényszék útján 1857 dec. hó 19-ről gr. Mikó Kata Székely Jánosné és gr. Bethlen Eszter özvegy Teleki grófnának kozárvári birtoka után 1662 ft 46 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók f. é. mart. 20 ig. Targyalási nap maj. 20-ka d. e. 9 órákor.

HIVATALOS HIRDETÉS.

(363) (3—3)
Nro 657.—1858.

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári tanácsnál megürit s évi 300 pfirt fizetéssel egybekapcsolt pénztári irnoki állomásra ezenel pályázat hirdettetik.

A jelentkezési határidő f. évi martius 5-én záródván bé, jelentkezők ez idő alatt alják bé mellékelikkel együtt szabályszerű bélyeggel ellátandó kérelmeket alábbirt polgármesterhez. Továbbá ki kell mutatniok eddigi közszolgálatukat, magyar és németnyelv, úgy számtanbélijártasságaikat, mint szintén erkölcsi és politikai magokviselését.

Kolozsvár sz. kir. városa tanácsából, februárius 5-én, 1858.

therin szájjízét nyújtá. Az ön kezelésének köszönhetik azok teljes és gyorsmeggyógyulásukat. A gyermekek nevében, kik a szenvedéstől megmentettek, s egyszerűsind az egytel nevében hízisotom önt tisz. uram, a hálás elismerés és teljes tisztelet felől, melyel maradok elköteleztette Bécs, jan. 1858. **FRIES grófnő,**

a Mária Erzsébet-egylet elnöke. Található Kolozsvárt: Wolf János gyógyszerésznél. Brassóban: Hoffmann J. Nedelkovics N. M. Johan fia. Nagyszebenben: Zóhrer, Nedelkovits György. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Büchler, Krémer S. N. Váradon: Janky J. Huzsela. Fogaras: Nérer. Fejérvárt: Megay. Segesvárt: Misselbacher. M. Vársárhelyen: Dr. Fogarasi. Balászfalván: Kov-

rig T. Szászvároson: Leonhart J. Tordán: Wolf gyógyszerész. Debreczenben: Bezler gyógyszerész uraknál.

Az elősorolt bizományos uraknál kapható a jelesnek elismert Dr. Eberhard féle GÖRVELY-NYALAT (Scrophel-Lattwerge), mely sokkal győgyerősebbnek és hathatósabbnak bizonyult be, mint a májölaj, s minden érc- vagy narcoticus mérgeanyagtól ment továbbá a GÖRVELY-SZAPPAN, mely minden növényfűrdőt tökéletesen nélkülözhetővé tesz.

(369) (4—3)

A külső-középutczai tízedbe 2. sz. alattiingy-nevezett Toplerféle vendégő több évekre bérbe adó, értekezhetni b. k. utczai tízedbe 480 szám alatti telken Lukács Ferencznél.

(6—6)

MAGAN HIRDETÉSEK.

(365)

HIRDETMEY.

(2—2)

Alolirt társulatnak van szerencséje a t. cz. közönségnek jelenteni, miszerint a magas helytartóságtól egy „GÖZ-SZAPPAN és gyertya-gyár” felállítatására nyert engedélyt.

Addig is, míg minden ezen ipárgázhoz tartozó czikkék gyártását megkezdéné, az idő rövidsége és előre nem látható akadályok miatt, most jelenleg a gyertyák közül csak egy, még pedig javított fajta fagygy-gyertyát, „KOLOZSVÁRI TAKÁRÉK-GYERTYA” nevezet alatt, melyre a magas pénzügyi ministeriumtól egy kiváltságos szabadalmat nyerni volt szerencsés, bocsáthat a közönség eleibe.

Ezenkívül készített legjobb mosó-, szegedi-, kítűnő elain-, és takarékmind VALÓDI szódaszappanokat, továbbá különféle cocos, palma-olaj és finomabb pipere-szappanokat.

Mindamellett, hogy főfeladataul tűzte ki magának mindengyártmányának a lehető legnagyobb tökéletességet adni, azért a közönség érdekét is az árak kiszámításánál különös figyelembe veszi; ennek jelölül tetemes költséggel előállított gyertyái árát részletes eladásnál e következőkre határozta:

1 font minden nagyságu takarékm-gyertya 22 kr p. p.

1 „ 24-es lámpa-gyertya 23 „ „

1 rud legjobb valódi szódá-szappan 36 „ „

Nagybani eladás rendes árjegyzék szerint történik.

A többi mosó és pipere-szappanok áraik időszakonként, a mint a kereskedésbe hozatnak, fognak a hírlapok által közzétetelni.

Különös figyelembe ajánlani bátorodik egyszerűs mind 24-es lámpa-gyertyáit, melyek egy fél gyertya hosszúságuk lévén, a szokott eldarabolás ezek által ki van kerülve.

Kolozsvári főraktárát Csiki József urnál a piaci templom áttellenében állította föl, hol szint-egy nagyban, mint részletekben a gyár által kiszabott és meghatározottáron kaphatók az árucikkék.

Cs. k. orsz. és kiválts. szabadalmazott

GÖZ-SZAPPAN és GYERTYA-GYÁRI-társulat Kolozsvárt.

(139)

(4—4)

Kolozsvártt, STEIN JÁNOS

bizományában, épp en most jelent meg, s általa minden hiteles könyvtárnál megrendelhető.

ZANDIRHÁM.

Székely hősköltemény.

Irta DÓZSA DÁNIEL.

A műnek tartalmát képezi egy történelmi levél a székely nemzet összerakozatáról; s rövid értekezés a verseket mértékrendszerező. Maga a főmunka tizenkét költeményszakra van osztva u. m. I. A RABONÁKOK TORNÁJA. II. JOLÁN. III. A BARNAVITÉZ. IV. ADORJÁN ALMA. V. A PÁLYA-

DAL. VI. AZ ÖRJÖNGŐ ZOA. VII. A SZÉP BISEN NŐ. VIII. A SZÁZADIK KOPONYA IX. ÖRLECZ VÁRA. X. ZABRÁN DALA. XI. ZOA H RE. XII. A NEMERE SZELE.

A tiszta apró betűtökkel 320 lapra terjedő s izletes kötetbe fűzött könyv ára 2 forint pengő p.

(367)

(1—6)

Popp J. G. urnak.

Tisztelt uram! Fogadjá ön legmelegebb köszönetemet azon emberbaráti jószágért, melylyel a Mária-Erzsébet-egylet ápolása alatt lévő szegény gyermekek javát előmozdítani szíves volt. E gyermekek közül némelyek a száiban jelentkező görvélies-scorbut által támadtak meg. Ön azoknak győgyerős Ana-

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Valódi stiriai fűnedv

mellbetegek számára.

Kapható Kolozsvártt KOZÁK EDUÁRD-nál.

E valódi stiriai növénynedv egyedüli készítője, gráci győgyész Purgleitner J. figyelmezteti a t. cz. közönséget, hogy azt ne téveszse össze, a kereskedésben ugyanazon név alatt előjövő más gyártmányokkal.

E valódi stiriai fűnedvet árulják fehér üvegből készült palackokban, melyek felül kúposan vékonyulnak és önkupakkal vannak gondosan bedugaszolva. Mind az veget, mind pedig a kupakra rajla van e bélyeg: „Apotheke von Hirschen in Gratz” és e bet k „JPA,” azon kívül az üvegre ragasztott jegyen a készítő neve van aláírva.

PURGLEITNER JÓZSEF készítő.

Raktáram Kolozsvártt, KOZÁK EDUÁRD „Katona” című fűszerkereskedésében.